

Az egyház a bajbajutottak mellett áll

Újra személyes jelenléttel ülésezett a zsinat

- Szerző: Vitális Judit
- Fotó: Magyar Márton

Az ukrajnai háború okozta megrendülés hatása alatt tanácskozott február 26-án – két év után immár újra személyes jelenléttel – a Magyarországi Evangélikus Egyház XI. Zsinata. A testület rendkívüli napirendi pontként az ülészak legelején az orosz megszállás miatt nehéz élethelyzetbe kerülő, menekülni kényszerülő embertársaink segítségéről hozott határozatot. A budapesti Üllői úti székház kápolnájában tartott tanácskozáson mindazonáltal számos más, az egyház jövője és egysége szempontjából fontos témát is tárgyaltak a küldöttek.

Nyitóáhitatában Csepregi Zoltán, az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) rektora Zsolt 31,3-at idézte: „Légy pártfogóm és menedémem, siess, válts meg engem, Istenem!” Arra hívta fel a figyelmet, hogy általában nem segíti a hatékonyságunkat, ha siettetnek bennünket. Rámutatott, hogy a zsinat működésétől sem idegen az a kettősség, hogy míg egyesek sürgetik egy-egy határozat meghozatalát, addig mások a kiérlelt döntést tartják fontosnak. „Mi, emberek nem szeretjük, ha sürgetnek minket, mert ez az elmaradásainkra emlékeztet bennünket. Velünk ellentétben a Mindenható nem sértődik meg

a siettetésen, sőt akár a kedvére is van ez” – fogalmazott Csepregi Zoltán. Amikor az Urat sürgetjük, az tulajdonképpen a belé vetett bizalmunk kifejeződése. Az ad nekünk alapot ehhez, hogy ígéretünk van arra: nem hagy minket magunkra a káosz közepén sem.

A napirend elfogadása előtt új zsinati tagként Gombor Krisztián és Ittész Gábor tett esküt, valamint Mészáros Kornélia, a Fejér-Komáromi Egyházmegye küldötte mint a zsinat új nem lelkészi jegyzője kapott megbízást.

Elkötelezettek a segítségnyújtásban

A két nappal korábban előállt háborús helyzet okán a zsinat teljes egyetértésben döntött az Ukrajna orosz megszállása miatt nehéz élethelyzetbe kerülő, menekülni kényszerülő embertársaink megsegítéséről. [Az imádságos környezetben elfogadott határozatban](#) rögzítették, hogy „a Magyarországi Evangélikus Egyház elkötelezett a bajba jutottak megsegítése iránt”. Felkérték az országos irodát, hogy az egyházzal kapcsolatban álló segítő szervezetekkel és az állami szervekkel együttműködve mérjék fel a [segítségnyújtás](#) lehetőségeit. A gyülekezeti tagokat, egyházközségeket, intézményeket pedig arra bátorították, hogy az ukrajnai békéért való imádságok mellett lehetőségük szerint szállás felajánlásával, adományozási szándékkal, önkéntes munkával vagy bármilyen támogatási formával vegyenek részt a segítő munkában.

A zsinat egyhangúlag döntött annak a széles körű konzultációs folyamatnak az elindításáról is, amelyhez a kiindulópontot az Északi Evangélikus Egyházkerület *Igazságot szólni szeretetben* című [nyilatkozata](#) jelenti. A folyamat összehangolásában a püspöki tanács, a zsinat teológiai bizottsága és az EHE vesz részt.

A lelkeszi életpálya korszakaihoz kötődő kérdések

A lelkeszképzés helyzetéről és általában az [Evangélikus Hittudományi Egyetemen](#) folyó munkáról Csepregi Zoltán rektor adott tájékoztatást. Több más hozzászólás mellett Fábri György északi egyházkerületi felügyelő reflexiójában kritikus önvizsgálatra kérte a zsinat tagjait. Azt a kérdést tette fel, vajon ki-ki a maga helyén mindent megtesz-e azért, hogy „az elhívás előtt ne legyen akadály”, fel tud-e mutatni az egyház olyan vonzó életpályamodellét, amely azt tükrözi, hogy az érintetteknek érdemes a lelkeszi szolgálatot választaniuk. A teológia vezetésétől pedig azt kérdezte, vajon kellő beágyazottsággal rendelkezik-e az intézmény az egyházban, illetve foglalkozik-e eleget a közegyházi életben felvetődő kérdésekkel, problémákkal. Felszólalásában az északi felügyelő azt javasolta a zsinat számára, hogy ne csak a „beszélgető egyház” jegyében folyjon a diskurzus az EHE működéséről, hanem konkrét lépések is történjenek a lelkeszképzés mélyreható fejlesztése érdekében. Ezt szem előtt tartva a zsinat végül úgy határozott: felkéri az EHE igazgatótanácsai feladatait ellátó országos presbitériumot, hogy a lelkeszutanópótlással kapcsolatos tényezők áttekintő vizsgálata nyomán készítsen egy konkrét előterjesztést a zsinat május 27-ei ülészakára a lelkeszképzés fejlesztésének szakmai, tartalmi, közegyházi és szervezeti lépéseiről.

Ugyancsak a lelkészi szolgálat állt a fókuszában annak a napirendi pontnak is, amelynek során a lelkészi nyugdíjkorhatár módosításának elvi kérdéseit tárgyalta a testület. A témát már az előző, [2021. november 26-ai ülés](#) napirendre kívánták tűzni, akkor azonban Pröhle Gergely előterjesztő, érzékelve a további egyeztetési igényt, végül visszavonta a napirendi pontot. A témáról azóta számos egyeztetést tartottak különböző egyházkormányzati szinteken, amelyek folyamányaként azt a javaslatot tette az országos presbitérium, hogy a nyugdíjba vonulás időpontja valamennyi lelkész esetén egysegesen kerüljön meghatározásra, függetlenül attól, milyen tisztséget tölt be, illetve gyülekezeti vagy intézményi alkalmazásában áll-e az illető lelkész.

A nyugdíjkorhatár módosítását az indokolja, hogy az állami szabályozás szerint a munkavállalók a nyugdíjkorhatár elérése után a munkáltatóval történt megegyezés alapján tetszés szerinti ideig dolgozhatnak tovább, ezt azonban a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) jelenlegi törvényei a gyülekezeti lelkészek számára csak hatvanhét éves korukig teszik lehetővé. Az előterjesztés célja, hogy a törvénymódosítás nyomán mind a szolgálatot vállalóknak, mind a szolgálatba állítóknak tágabb lehetőségei legyenek.

A hozzászólások során felvetődött, hogy vajon biztosan képes-e orvosolni ez a javaslat a nem is olyan távoli jövőre prognosztizált lelkészhiányt, és valóban reménytelen-e a szolgálat ellátása a nyugdíjas lelkészek továbbfoglalkoztatása nélkül. A felmerült észrevételek arra is kitértek, hogy egy ilyen döntés korlátozza a fiatal lelkészek lehetőségeit. Egy másik nézőpont szerint viszont a lelkészi fizetésekben életkor szerint megmutató különbségek egy kedvezőtlenebb anyagi helyzetben lévő gyülekezet esetében azt eredményezhetik, hogy pusztán pénzügyi okokból nem fogják további szolgálatra kérni az egyébként szeretett és megbecsült, ámde a nyugdíjkorhatárt elért lelkészt. További reflexiók a szervezeti kultúrával összefüggésben a téma azon aspektusára irányították a figyelmet, hogy milyen alapállásból fordul az egyház a szolgálattól való búcsúzás/elköszönés előtt álló lelkészekhez.

A szavazás során végül a zsinat – négy nem és hat tartózkodás mellett – egyetértett az előterjesztésben megfogalmazott elvvel, és felkérte az előterjesztőt a javasolt törvénymódosítás részleteinek kidolgozására.

Tág öleléssel működik az evangélikus diakónia

A protestáns tábori püspök 2020. és 2021. évi jelentéseinek tárgyalását – Jákób János dandártábornok jelenlétének hiányában – elnapolták a zsinat májusi ülészakára, arra hivatkozva, hogy a tábori püspök és helyettese személyes jelenléte szükséges hozzá. Az MEE Tényfeltáró Bizottsága 2021. évi jelentését és a következő évekre tervezett munkákat Mirák Katalin bizottsági elnök ismertette. Beszámolóját a zsinat elfogadta.

A szeretetszolgálati szolgálat átfogó kérdéseiről, a rövid és középtávú fejlesztési lehetőségekről Gregersen-Labossa György, a diakóniai bizottság elnöke és Kelemen Anna, az MEE Országos Irodája Diakóniai Osztályának vezetője szólt. Mint elhangzott, míg korábban elsősorban az idősek, illetve a fogyatékkal élők ellátásában volt érintett az evangélikus diakónia, addig a tevékenysége ma már szinte minden szociális területet

lefed. Ezért (is) szükséges kidolgozni átfogó stratégiát. A zsinat azt kérte az előterjesztőktől, hogy a 2022. novemberi ülészakra készítsék el a program terveit.

Jogszabályi finomítások

Folytatódott az elvi előkészítő vita a belső egyházi jogi személyiség törvényi szabályozása kérdésében. A korábbi ülészakokon is tapasztalt módon ezúttal is markánsan eltérő vélemények fogalmazódtak meg a tekintetben, hogy mely szervezeti egységek bírjanak önkormányzatisággal, és ezt milyen feltételekhez kellene vagy lehetne kötni. A 2021. november 26-ai ülészakon már született döntés arról, hogy azok az egyházközségi részek (leányegyházak, társegyházak), amelyek továbbra is igénylik, hogy belső önálló jogi személyiséggel rendelkezzenek, erre vonatkozó kérvényüket az országos presbitérium felé nyújthatják be. Az országos presbitériumnak azonban a jogértelmező bizottság állásfoglalása alapján is feltételrendszerre van szüksége ahhoz, hogy ezt milyen esetekben engedélyezzék. Ennek kidolgozására a zsinat 2022. december 31-ig kapott határidőt, ily módon legkésőbb a novemberi ülészakon határozatot kell majd hoznia erről, ellenkező esetben az országos presbitérium határozza azt meg.

Szintén előkészítő elvi vitát folytatott a zsinat a választásokról és a szavazásról szóló 2005. évi VII. törvény felülvizsgálata, átdolgozása kapcsán. Dr. Ittész András, a zsinat nem lelkési alelnöke előterjesztése nyomán a zsinat tárgyalt többek között az országos felügyelő megválasztásának módjáról, az egyházközségi jelölőbizottságok tagjairól, az általános tisztújítás időbeosztásáról, valamint a zsinati póttagok szerepéről is. A testület tagjai több pont esetében is a jelenlegi szabályozás megtartása mellett foglaltak állást.

Törvénymódosítást három területen támogattak: ilyen módon nem lehet majd egymás polgári törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozóit az egyházi önkormányzatok elnökségének tagjává választani, a bizottságok tagjainak jelölési folyamatába bevonják majd az országos bizottsági elnököket, valamint meghatározzák az online ülésezések és távolléti szavazások főszabályait is. Az illetékes munkacsoport a zsinat következő ülészakára fogja kidolgozni a javasolt törvénymódosítást.

Intézményi és testvéri hálózat

A Magyarország Kormánya és az MEE között létrejött megállapodás időarányos végrehajtásáról Pröhle Gergely országos felügyelő tájékoztatta a zsinat tagjait. Emlékeztetett arra, hogy a parókiák, közösségi terek esetében elsősorban a meglévő ingatlanállomány felújítására, fejlesztésére koncentrálnak, az [óvodafejlesztési programban](#) pedig meglévő óvodák bővítése, plusz csoportok indítása és új intézmények alapítása egyaránt szerepel a tervek között. Kérdésre válaszolva elmondta: az evangélikus kórház esetében lezárult a közbeszerzési eljárás az építész kiválasztása kapcsán, jelenleg arra várnak, hogy döntsön a kormány a tervezéshez szükséges 1,2 milliárd forint megítéléséről. Az ügyben a napokban Semjén Zsolt miniszterelnök-helyetteshez fordultak.

A bajor–magyar testvérkapcsolati szerződés meghosszabbítása kérdésében a zsinati tagok megismerhették a megállapodás tervezett szövegét az ülészakot megelőzően, a február 26-ai tanácskozáson már nem tárgyalták a pontjait. A szavazás előtt Pröhle Gergely arra kérte a zsinati tagokat, hogy ne rutinból szavazzanak a szerződés megkötésére, nyugodtan fejezzék ki akár egyet nem értésüket is, vagy kérdezzenek, hiszen manapság

sokat hallunk az egyházi és világi közéletben is a nyugat-európai protestantizmus olyasfajta sajátosságairól, amelyek például a migránsválság, a társadalmi integráció kezelése vagy az alternatív életvezetéssel kapcsolatban eltérnek a nálunk szokásostól. A testvérkapcsolati szerződésben az együttműködés terén – az eddig is ismert oktatási és diakóniai projekteken túl – olyan témákat is érintenek, mint a laikus munkatársak képzése, az egyházzene és a roma integráció. Próhle Gergely kiemelte: nem szükséges mindenben automatikusan elfogadnunk egymás álláspontját, de nem szabad felhagynunk a folyamatos testvéri beszélgetéssel, eszmecserével. Ezért arra biztatta a zsinatot, hogy bátran vállalja az egyház továbbra is ezt a partnerséget.

Az előterjesztés után a zsinati tagok megtekintették azt a húszperces kisfilmet is, amely az idén harmincéves testvérkapcsolatot mutatja be mindkét fél szemszögéből. A szavazás során végül a zsinat egyhangúlag jóváhagyta a szerződés meghosszabbítást. Az MEE és a Bajorországi Evangélikus Egyház 1992-ben kötött testvérkapcsolati szerződést. Ezt legutóbb 2015. március 19-én újították meg. Az új megállapodás ennek folytatása. A szerződés 2030. december 31-ig lesz hatályban.

A következő zsinati ülészakot május 27-én tartják.